

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2To/11/2023
Identifikačné číslo spisu:	9519100082
Dátum vydania rozhodnutia:	21.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:9519100082.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Beáty Javorkovej, v trestnej veci obžalovaného Ing. F. G. pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 21. novembra 2023 v Bratislave, o odvolaní obžalovaného Ing. F. G. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 10. decembra 2020, sp. zn. BB-3T/10/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 10. decembra 2020, sp. zn. BB-3T/10/2019, sa zrušuje.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec sa vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom I. stupňa

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 10. decembra 2020, sp. zn. BB-3T/10/2019, bol obžalovaný Ing. F. G. uznaný za vinného z pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1. ako generálny riaditeľ odboru dohľadu nad trhom cenných papierov, poisťovníctvom a dôchodkovým sporením Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) v presne nezistenej dobe v roku 2015 na presne nezistenom mieste v Bratislave žiadal a následne v presne nezistenom období niekedy v mesiaci december 2015 v reštaurácii E. K. v H. so sídlom H., H. U. č. X, prijal finančnú hotovosť vo výške 1.000,- eur od RNDr. K. Y., ako predsedu predstavenstva spoločnosti V. X. životná poisťovňa, a.s. so sídlom H., ul. A. č. X, IČO: XXXXXXXX (ďalej len „spoločnosť V. X.“) a finančnú hotovosť vo výške 1.000,- eur od Ing. K. P., ako člena predstavenstva spoločnosti V. X., ako úplatok vo forme náhrady za nerealizovanú a pravý dôvod odovzdania peňazí fingujúcu stávkou „o zjedenie 1 kilogramovej porcie steaku za jednu hodinu“ za to, že v súvislosti s dohľadom NBS nad spoločnosťou V. X. neuloží

najprísnejšie sankcie v zmysle § 139 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 39/2015 Z. z.“),

2. ako generálny riaditeľ odboru dohľadu nad trhom cenných papierov, poisťovníctvom a dôchodkovým sporením NBS v presne nezistenej dobe, niekedy v mesiaci máj alebo jún 2016, na presne nezistenom mieste v Bratislave žiadal a následne dňa 24. februára 2017 v presne nezistenom čase v reštaurácii E. K. v H. so sídlom H., H. U. č. X, prijal finančnú hotovosť vo výške 2.000,- eur od RNDr. K. Y., ako predsedu predstavenstva spoločnosti V. X. ako úplatok vo forme výhry za tentokrát už realizovanú, avšak vo svojej podstate pravý účel odovzdania peňazí len zakrývajúcu stávkou „o zjedenie jednokilogramovej porcie steaku za jednu hodinu“ a následne dňa 24. februára 2017 v presne nezistenom čase pred reštauráciou E. K. so sídlom H., H. U. č. X, žiadal od RNDr. K. Y. úplatok vo výške 10.000,- eur, v obidvoch prípadoch za to, že v súvislosti s dohľadom NBS nad spoločnosťou V. X. neuložil najprísnejšie sankcie v zmysle § 139 zákona č. 39/2015 Z. z.

Za to mu Špecializovaný trestný súd uložil podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona Špecializovaný trestný súd obžalovanému uložil aj peňažný trest vo výške 10 000,- eur a podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, uložil obžalovanému náhradný trest odňatia slobody v trvaní 1 rok.

V odôvodnení tohto rozsudku Špecializovaný trestný súd po zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a citácie podstatnej časti predchádzajúceho rozsudku, ktorým bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby, ako aj uznesenia najvyššieho súdu z 25. augusta 2020, sp. zn. 2 To 12/2019, ktorým bol tento rozsudok Špecializovaného trestného súdu zrušený a vec bola vrátená na opätovné prejednanie a rozhodnutie, uviedol, že po vrátení veci opätovne nariadil hlavné pojednávanie, ktoré vykonal 10. decembra 2020, predvolal obžalovaného, ktorému opätovne dal priestor na vyjadrenie a zamietol návrh obhajoby na vypočutie svedka O., ktorého výpoveď sa nijak netýkala udalostí v H.. Obžalovaný aj v rámci tohto konania nevyužil svoje právo vo veci nevypovedať, uviedol však len toľko, že v plnom rozsahu trvá na všetkom čo uvádzal doteraz a nemá k veci čo dodať. Skutok sa stal tak ako uviedol predtým na hlavnom pojednávaní. Naďalej sa cíti byť nevinný, pričom v tomto duchu koncipoval aj svoju záverečnú reč. V rámci nej obhajca spochybnil postup odvolacieho súdu, ktorý v podstate prikázal prvostupňovému súdu ako má rozhodnúť, na čo podľa názoru obhajoby nemá právo.

Prvostupňový súd ďalej uviedol, že akceptoval priebeh udalostí tak ako to vysvetľujú a opisujú svedkovia Y., P. a S. (v pôvodnom rozsudku „verzia č. 1“ priebehu udalosti). Za takejto situácie potom odvolávajúci sa na vysvetlenia, ktoré prvostupňový súd učinil už v rámci svojho prvého rozhodnutia vo veci, nebolo sporu o tom, že vo všetkých vymenovaných prípadoch išlo o úplatok, tak ako ho definuje § 131 ods. 3 Trestného zákona. Na rozdiel od obžalobného návrhu však takéto „zabalenie“ úplatku do skutku netypickej formy stávky (pôvodne v rozsudku nazvanej „mimikry stávka“, na analýze ktorej sa nič nemení a prvostupňový súd prebral odvolacím súdom nijak nenapadnutý spôsob svojho právneho rozmyšľania v rámci prvého prejednávania veci na hlavnom pojednávaní), premietol aj do znenia skutkovej vety, aj to len vysvetľujúcim spôsobom a tak, aby totožnosť skutku ostala zachovaná.

Následne už z hľadiska právneho posúdenia išlo podľa prvostupňového súdu o relatívne jednoduchú vec, pretože obžalovaný v obidvoch prípadoch žiadal a prijal vec - peniaze, na ktoré nemá právny nárok, pričom len formálne a fiktívne deklaroval, že ide o stávkou. V zmysle § 1 ods. 1, ods. 2 zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska je potom Národná banka Slovenska nezávislou centrálnou bankou Slovenskej republiky, ktorá je právnickou osobou so sídlom Bratislave, nezapisuje sa do Obchodného registra a v prípadoch svojho rozhodovania nie je subjektom súkromného práva. Jej zamestnanci s rozhodovacími právomocami potom spĺňajú definíciu štátnych zamestnancov, ako ich má

na mysli § 128 ods. 1 Trestného zákona a ide o verejných činiteľov. Obžalovaný Ing. F. G. sa potom z titulu svojej funkcie jednoznačne podieľal na plnení úloh spoločnosti a štátu a používal pritom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Podľa názoru prvostupňového súdu nemožno mať pochybnosti ani o tom, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s právomocou a zodpovednosťou obžalovaného ako osoby, ktorá rozhodovacou právomocou obdarená je (viď aj rozhodnutia, ktoré sú obsahom spisu). Opis skutku pritom v tomto prípade jednoznačne napĺňa definíciu veci všeobecného záujmu podľa § 131 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko aplikácia bankového dohľadu jednoznačne presahuje rámec individuálnych práv a záujmov jednotlivca a je v záujme štátu a spoločnosti, aby takýto dohľad bol v súlade s ochranou verejného záujmu týkajúceho sa všetkých občanov republiky a bol vykonávaný v záujme všetkých občanov neutrálne a spravodlivo.

Vo vzťahu k výroku o treste Špecializovaný trestný súd uviedol, že nebezpečenstvo korupcie ako protispoločenského javu zdôrazňuje nielen Trestný zákon a vnútroštátne predpisy ako celok, ale aj Medzinárodný trestnoprávny dohovor o korupcii, vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 375/2002 Z. z. Je nesporné, že korupcia, či už formou podplácania, nepriameho úplatkárstva alebo prijímania úplatkov ohrozuje právny štát, demokraciu a ľudské práva, podkopáva dobrú vládu, slušnosť a sociálnu spravodlivosť, naruša hospodársku súťaž, bráni hospodárskemu rozvoju a v konečnom dôsledku ohrozuje stabilitu demokratických inštitúcií i morálne základy spoločnosti. O to viac tieto tvrdenia platia v súvislosti s korupciou osôb, ktoré zabezpečujú dôležité úlohy spoločnosti. Závažnosť tohto protispoločenského javu zákonodarca odzrkadľuje aj v stanovených trestných sadzbách pre jednotlivé trestné činy korupcie, ktoré inak práve s výnimkou trestného činu nepriamej korupcie možno považovať za trestné sadzby prísne (v tomto prípade ide o základnú sadzbu trestu odňatia slobody od 5 do 12 rokov). Prísnosť týchto sadzieb však odráža naliehavú spoločenskú potrebu tento jav všetkými možnými prostriedkami vrátane prostriedkov represívnych potierať.

V predmetnej veci Špecializovaný trestný súd pri prevahe poľahčujúcich okolností podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona, pri znížení hornej hranice trestnej sadzby, ukladal obžalovanému trest odňatia slobody v rámci upravenej trestnej sadzby v rozmedzí od 5 rokov do 9 rokov a 8 mesiacov. S prihliadnutím na všetky skutočnosti obžalovanému uložil trest odňatia slobody na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby, pričom neuvažoval o možnosti využitia inštitútu mimoriadneho zníženia trestu, ktorú povoľuje zákon v režime § 39 Trestného zákona. Špecializovaný trestný súd mal za to, že takto určený a vymieraný trest v dostatočnom rozsahu splní účel tak, ako je definovaný ustanoveniami Trestného zákona, vrátane účelu generálnej prevencie. Poukázal pritom najmä na plánovaný následok trestného činu, ktorým je v podstate znefunkčnenie systému objektivity a neutrality bankového dohľadu, bez ohľadu na to, či išlo o kamuflovanie vôle alebo reálne mienený úmysel „vyjsť v ústrety po vyhratej stávke“. V oboch prípadoch ide o následok vskutku závažný, pričom takto vyvolaná a naplánovaná situácia podkopáva dôveru v transparentné a objektívne fungovanie štátom (resp. centrálnou bankou) riadených procesov. Je však pravdou, že k deformovaniu výsledkov bankového dohľadu v konečnom dôsledku zrejme nedošlo, čo síce, ako to už bolo uvedené, na právnu kvalifikáciu skutku vplyv nemá, ale určite ide o fakt zohrávajúci úlohu v prospech páchatel'a v skutku opísaného konania (inak povedané v konečnom dôsledku nemožno konštatovať, že by úplatok pri rozhodovacom procese banky a jej úradníkov zohral nejakú úlohu). Aj toto potom bolo dôvodom, prečo Špecializovaný trestný súd za spravodlivý považoval trest na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby. Vzhľadom na to, že išlo o vážny zásah do legality a legitimacy procesov centrálnej banky, napriek tomu, že v osobe obžalovaného nešlo o osobu s kriminálnou minulosťou, Špecializovaný trestný súd neuvažoval o uložení iného než nepodmienečného trestu odňatia slobody, pričom mu to neumožňovala ani zákonom stanovená sadzba. Nezabudol taktiež zdôrazniť, že vyhliadky na nápravu páchatel'a a na zmenu jeho postoja ku konaniam, ktoré vykazujú znaky nezákonnosti (jeden z cieľov trestu), sú v každom konkrétnom prípade všeobecne vyššie u osôb, ktoré protiprávnosť svojich postupov uznávajú a úprimne oľutujú. Aj preto takýto postoj každého páchatel'a zákonodarca klasifikuje ako poľahčujúcu okolnosť, ktorá v praxi súdov zohráva naozaj významnú úlohu. V predmetnej veci však takúto poľahčujúcu okolnosť priznať nebolo možné.

Vo vzťahu k zaradeniu obžalovaného do ústavu na výkon trestu Špecializovaný trestný súd uviedol, že nakoľko obžalovaný v posledných desiatich rokoch nebol vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný

trestný čin, zaradil ho do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa názoru Špecializovaného trestného súdu sa adekvátnym a nevyhnutným javilo byť aj uloženie peňažného trestu vo výške 10.000,- eur, pretože mal za to, že páchatel sa svojim úmyselným konaním snažil získať pre seba prípadne pre iného majetkový prospech, pričom vzhľadom k postaveniu obžalovaného v minulosti, keď ako relatívne vysoko postavený úradník banky mal zabezpečený dostatočný príjem, boli splnené všetky zákonom vymedzené podmienky na uloženie peňažného trestu.

II.

Odvolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti tomuto rozsudku zahlásil odvolanie obžalovaný Ing. F. G. ihneď po jeho vyhlásení. Zahlásené odvolanie dodatočne písomne odôvodnil prostredníctvom obhajcu JUDr. Dušana Ivana písomným podaním z 10. februára 2021, v ktorom poukázal na to, že skutkové hodnotenie vykonaných dôkazov sa v napadnutom rozsudku obmedzuje na dve vety, a to že právny názor odvolacieho súdu je pre prvostupňový súd záväzný a že Špecializovaný trestný súd akceptoval priebeh udalostí tak ako to vysvetľujú a opisujú svedkovia Y., P. a S. (v pôvodnom rozsudku „verzia č. 1“ priebehu udalostí). Takéto odôvodnenie rozsudku podľa obžalovaného nezodpovedá kritériám uvedeným v § 168 Trestného poriadku, pretože Špecializovaný trestný súd rezignoval na riadne odôvodnenie svojho rozhodnutia s poukazom na právny názor najvyššieho súdu. Obžalovaný uviedol, že v celom rozsahu trvá na podaniach, na ktoré sa odvolal vo svojom pôvodnom odôvodnení odvolania z 23. decembra 2020. Osobitne sa domáha toho, aby odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní vzal do úvahy všetky jeho námietky, ktoré formuloval v bodoch 1 - 3 svojho písomného podania z 27. októbra 2020 a zaoberal sa aj nedôvodným odmietnutím jeho návrhov na doplnenie dokazovania v bode 4 tohto podania. Vo vzťahu k procesnému použitiu dôkazov - výpovedí svedkov Y., P. a S. poukázal na svoje námietky v bode 3.4 svojho vyjadrenia zo 16. decembra 2019 a vo vzťahu k svojej sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia formulovanej jeho pôvodným obhajcom obžalovaný poukázal na svoje vyjadrenie z 10. decembra 2020.

Nezákonnosť napadnutého rozhodnutia videl obžalovaný v tom, že Špecializovaný trestný súd ho vo vzťahu k výroku o vine odôvodnil spôsobom, ktorý je podľa neho nepreskúmateľný. Pri hodnotení skutkového stavu sa totiž odvolal na verziu 1 pôvodného rozsudku z 11. októbra 2019, ktorý však bol zrušený; navyše, Špecializovaný trestný súd žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo túto verziu uprednostnil pred inými rovnocennými verziami skutku. V rozsudku z 11. októbra 2019 pritom Špecializovaný trestný súd podľa obžalovaného logicky odôvodnil favorizovanie preňho priaznivejšej verzie odôvodňujúcej jeho oslobodenie spod obžaloby. Odkaz na hodnotenie skutkového stavu vykonaného najvyšším súdom v zrušujúcom uznesení z 25. augusta 2020 podľa obžalovaného neobstojí. V podaní z 27. októbra 2020 poukázal na to, že najvyšší súd vo svojom zrušujúcom uznesení oktrojoval prvostupňovému súdu spôsob hodnotenia dôkazov a skutkové závery z toho vyplývajúce, hoci v postupe odvolacieho súdu abscentuje bezprostrednosť vnímania ústne vykonaných dôkazov. Obžalovaný je toho názoru, že Špecializovaný trestný súd nebol viazaný takýmto hodnotením dôkazov najvyšším súdom a po doplnení dokazovania tak, ako to obžalovaný navrhol podaním z 27. októbra 2020, mohol opätovne vyhodnotiť vykonané dôkazy a dospieť k záveru o jeho nevine. V žiadnom prípade teda nebol viazaný takým hodnotením skutkového stavu, ako to urobil najvyšší súd vo svojom uznesení z 25. augusta 2020, pretože nejde o právny názor odvolacieho súdu podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku.

Na základe uvedeného obžalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. b), c), d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo všetkých výrokoch a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil prvostupňovému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

III.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací uznesením z 26. apríla 2022, sp. zn. 2 To 4/2021, odvolanie obžalovaného Ing. F. G. podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti tomuto uzneseniu najvyššieho súdu podal obvinený Ing. F. G. ústavnú sťažnosť, na podklade ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom z 24. októbra 2023, sp. zn. II. ÚS 245/2023 (ďalej len „nález“), rozhodol, že základné práva Ing. F. G. podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu z 26. apríla 2022, sp. zn. 2 To 4/2021, porušené boli. Zároveň predmetné uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. V odôvodnení tohto nálezu ústavný súd okrem iného uviedol:

„13. Z obsahu odôvodnenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento zrušil oslobodzujúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu z dôvodu podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Najvyšší súd pritom dôvodil, že prvostupňový súd vykonal vo veci všetky potrebné dôkazy, avšak tieto nesprávne vyhodnotil. Vysvetlil, že považoval vytrhnutie z kontextu niektorých tvrdení obžalovaného sťažovateľa a špecifikovaného svedka bez opory v ďalších dôkazoch za nedostatočné pre použitie zásady in dubio pro reo, keď vo veci vykonané ďalšie dôkazy tvoriace ucelenú reťaz ničím nenarušovaných a logicky odôvodniteľných dôkazov nasvedčujú použitiu opačného záveru. Ďalej prezentoval z listinných dôkazov plynúce skutočnosti, ktoré neboli prvostupňovým súdom podľa jeho názoru bližšie vyhodnotené takým spôsobom, aby boli objasnené okolnosti skutkov uvedených v obžalobe, a bez ktorých vyhodnotenia nebolo možné podľa najvyššieho súdu urobiť záver o vine či nevine obžalovaného sťažovateľa. Zároveň tiež uviedol, že prvostupňový súd presvedčivo nevysvetlil, z akého dôvodu oprel svoje rozhodnutie o výpovede obžalovaného sťažovateľa, ktoré najvyšší súd vzhľadom na ich obsah považoval za nekonzistentné, rozporuplné a nepresvedčivé. V nadväznosti na to v podrobnostiach popísal jednotlivé výpovede sťažovateľa a konštatoval, že si z troch verzií vybral prvostupňový súd celkom nepresvedčivým spôsobom verziu najpriaznivejšiu pre sťažovateľa a tohto oslobodil. V nadväznosti na to podrobne popísal výpovede špecifikovaných svedkov (Y., P. a S.), ktoré podľa jeho názoru stoja proti výpovediam obžalovaného sťažovateľa (svedkovia, ktorí „z kontextu situácie vyvodili záver, že nešlo o stávk, ale o úplatok, ktorý spočiatku považovali za jemné vydieranie“). V závere prezentoval v štyroch bodoch skutkové závery, ktoré by mal z vykonaných dôkazov za preukázané, ak by bol v postavení prvostupňového súdu (ďalej len „štyri body skutkových záverov“), a uzavrel, že tieto preukázané okolnosti nemali rezultovať v oslobodení obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku („nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný“), pretože podľa názoru najvyššieho súdu niet pochybností, že sa skutok stal.

14. V odôvodnení odsudzujúceho rozsudku Špecializovaný trestný súd, poukazujúc na už prezentované odôvodnenie zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu, poznamenal, že najdôležitejším odkazom, ktorý bol odvolacím súdom pre prvostupňový súd zanechaný, sú skutočnosti citované v štyroch bodoch skutkových záverov na strane 12 zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu, pričom z týchto podľa Špecializovaného trestného súdu vyplýva, že prvostupňový súd pochybil, keď jeho analýza rezultovala v oslobodení obžalovaného, a tiež v nich odvolací súd uvádza, že niet pochybností o tom, že sa skutok stal. Špecializovaný trestný súd v nadväznosti na to zdôraznil závažnosť právneho názoru odvolacieho súdu, a to aj v takej podobe, v akej ho uskutočnil najvyšší súd v zrušujúcom uznesení. Špecializovaný trestný súd poukázal na to, že obžalovaný sťažovateľ vo svojej záverečnej reči spochybnil postup najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, keď tento podľa neho v podstate prikázal prvostupňovému súdu, ako má rozhodnúť, keď na takýto postup nemá právo. Uviedol, že s touto problematikou sa vysporiadal, „ako to vyplýva z vyššie uvedeného“, a akceptoval tak priebeh udalostí, tak ako to vysvetľujú a opisujú v zrušujúcom uznesení špecifikovaní svedkovia, ktorí vypovedajú, že nešlo o stávk, ale o úplatok, a ktorých výpovede teda podľa najvyššieho súdu stoja proti výpovediam obžalovaného sťažovateľa.

15. Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ v podanom odvolaní prvostupňovému súdu vytýkal, že skutkové hodnotenie vykonaných dôkazov sa v

odsudzujúcim rozsudku obmedzuje iba na dve vety, a to že je právny názor odvolacieho súdu pre prvostupňový súd záväzný a že prvostupňový súd akceptoval priebeh udalostí tak, ako to vysvetľujú svedkovia Y., P. a S., svedčiaci v neprospech sťažovateľa. Sťažovateľ bol tak toho názoru, že odôvodnenie odsudzujúceho rozsudku nezodpovedá zákonným kritériám uvedeným v § 168 Trestného poriadku, keďže Špecializovaný trestný súd rezignoval na požiadavku riadneho odôvodnenia rozhodnutia s poukazom na záväznosť právneho názoru odvolacieho súdu. Podľa jeho názoru najvyšší súd svojím zrušujúcim uznesením oktrojoval prvostupňovému súdu spôsob hodnotenia dôkazov a skutkové závery z toho vyplývajúce neprípustným spôsobom, keďže v postupe odvolacieho súdu absentuje bezprostrednosť vnímania ústne vykonaných dôkazov. Najvyšší súd v namietanom uznesení reagoval na uvedené odvolacie námietky sťažovateľa uvádzajúc, že v zrušujúcom uznesení odvolací súd vytkol prvostupňovému súdu, že v oslobodzujúcom rozsudku nevysvetlil, z akého dôvodu považoval výpovede obžalovaného sťažovateľa a špecifikovaného svedka v časti, že išlo o regulárne uzavretú stávk, za vierohodnejšie než výpovede svedkov Y., P. a S., a že následne odvolací súd uviedol okolnosti, ktoré vylučujú záver uvedený v oslobodzujúcom rozsudku o tom, že nebolo preukázané, že sa skutok stal, teda že v prípade oslobodenia obžalovaného sťažovateľa by prichádzalo do úvahy len oslobodenie podľa § 285 písm. b) alebo c) Trestného poriadku. Takisto dôvodil, že v zrušujúcom uznesení odvolací súd prvostupňový súd nezaväzoval k tomu, akým spôsobom má hodnotiť dôkazy, avšak konštatoval, že v zmysle § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa prvostupňový súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, pričom jeho úlohou bude sa po vrátení veci s týmito okolnosťami vysporiadať. Argumentoval, že v zmysle § 327 ods. 1 Trestného poriadku súd, ktorému bola vec vrátená, je viazaný právnym názorom vysloveným v rozhodnutí odvolacieho súdu a v duchu uvedeného bol prvostupňový súd po vrátení veci viazaný len dôvodom zrušenia rozsudku podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a v jeho intenciách bol povinný vec znovu prejednať a rozhodnúť. Vo vzťahu k odvolacím námietkam sťažovateľa, že v odsudzujúcom rozsudku absentuje riadne odôvodnenie, najvyšší súd dôvodil, že prvostupňový súd po tom, čo v odsudzujúcom rozsudku zrekapituloval priebeh konania od podania obžaloby do vydania prvého rozsudku, na stranách päť až pätnásť odcitoval podstatnú časť tohto svojho predchádzajúceho rozhodnutia, pričom na strane šesťnásť uviedol, že táto časť odôvodnenia rozsudku nebola ďalším priebehom konania nijako ovplyvnená, a teda podľa najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku je uvedené, z akých dôvodov prvostupňový súd uznal sťažovateľa za vinného.

16. Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

17. Všeobecné súdy, ak majú učiniť spravodlivému procesu zadosť, sú povinné svoje konečné rozhodnutie dostatočným spôsobom, jasne, určito a presvedčivo odôvodniť vo vzťahu k vyriešenému výroku. Odôvodnenie odsudzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu tieto požiadavky nespĺňa. Na nedostatky odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku sťažovateľ v uplatnenom odvolaní poukázal, avšak zo strany odvolacieho súdu v namietanom uznesení nedostal podľa názoru ústavného súdu akceptovateľnú odpoveď.

18. Ústavný súd sa plne stotožňuje s konštatovaním najvyššieho súdu prezentovaným v odôvodnení namietaného uznesenia, že viazanosť právnym názorom formulovaným odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení sa vzťahovala na dôvod zrušenia, ktorý najvyšší súd formuloval vo výroku svojho rozhodnutia a ktorý bližšie vysvetlil aj v odôvodnení tohto rozhodnutia (a ktorým bolo nevysporiadanie sa so špecifikovanými okolnosťami veci významnými pre rozhodnutie). Z obsahu odôvodnenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu, tak ako je to popísané v bode 13 tohto rozhodnutia, je zjavné, že úlohou Špecializovaného trestného súdu po zrušení oslobodzujúceho rozsudku a vrátení mu veci na ďalšie konanie bolo vysporiadať sa s otázkou dôveryhodnosti proti sebe stojacich výpovedí (na jednej strane výpovedí sťažovateľa a špecifikovaného svedka, ktorí prezentovali posudzované konanie ako regulárne uzavretú stávk, na druhej strane výpovedí špecifikovaných svedkov, ktorí posudzované konanie prezentovali ako „jemné vydieranie“, resp. vypýtanie si a poskytnutie úplatku). Išlo teda o potrebu

vyhodnotenia dvoch skupín navzájom si odporujúcich dôkazov a na to nadväzujúce vyvodenie skutkových záverov. Obsah odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu však svedčí o tom, že sa tento splneniu označenej „úlohy“, ktorá mu bola nadriadenou inštanciou celkom regulárne uložená, vyhol, keď bez predchádzajúcej vysvetľujúcej úvahy v otázke hodnotenia uvedených dôkazov iba konštatoval, že prijal ako pravdivú verziu prezentovanú vo výpovediach špecifikovaných svedkov o poskytnutom úplatku. Ústavný súd na tomto mieste uvádza, že na stranách päť až pätnásť odsudzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu, na ktoré poukazuje najvyšší súd v namietanom uznesení, je síce odcitovaná podstatná časť jeho predchádzajúceho oslobodzujúceho rozsudku, avšak táto časť neobsahuje požadované vysporiadanie sa s okolnosťami významnými pre rozhodnutie (posúdenie dôveryhodností proti sebe stojacich výpovedí), a teda v konečnom dôsledku uvedenie dôvodov, na základe ktorých prvostupňový súd uveril verzii špecifikovaných svedkov usvedčujúcich sťažovateľa a uznal ho za vinného. Je totiž celkom zrejmé, že predmetná časť, ktorá tvorila obsah odôvodnenia oslobodzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu, obsahuje hodnotiace úvahy, ktoré vyústili do záveru o nevine sťažovateľa. Nemožno si samozrejme nevšimnúť, že najvyšší súd v odôvodnení zrušujúceho uznesenia okrem záväzného právneho názoru (o potrebe vysporiadať sa s relevantnými otázkami dôveryhodnosti proti sebe stojacich výpovedí) naformuloval aktivisticky, nad rámec, spomínané štyri body skutkových záverov („ako by on sám hodnotil skutkový stav, ak by bol v postavení prvostupňového súdu“), tieto však nemohli nahradiť a ani nenahrádzali povinnosť prvostupňového súdu prezentovať vlastné právne úvahy týkajúce sa hodnotenia dvoch skupín proti sebe stojacich dôkazov. Prevzatie hodnotiacich záverov kreovaných (nad rámec) odvolacou inštanciou, pred ktorou dokazovanie vykonané nebolo, je totiž v rozpore so zásadou bezprostrednosti, v zmysle ktorej môže súd pri rozhodovaní prihliadať len na tie dôkazy, ktoré v súdnom konaní aj vykonal, t. j. súd má rozhodnúť na základe vytvorenia si bezprostredného názoru z vykonaného pojednávania.

19. Ako už bolo povedané prostredníctvom citovanej judikatúry ústavného súdu, všeobecný súd poskytujúci ochranu účastníkovi konania je povinný poskytnúť mu ju v požadovanej kvalite, ktorej zodpovedá odôvodnenie rozhodnutia reflektujúce na všetky zásadné otázky. Ide pritom o otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam. Takouto otázkou zásadného významu je aj otázka vyhodnotenia vykonaných dôkazov, zvlášť v situácii, kde existujú proti sebe stojace skupiny dôkazov (ako tomu bolo aj v prípade sťažovateľa). Napokon, prezentovanie úvah, ktorými sa všeobecný súd pri vyhodnocovaní vykonaných dôkazov spravoval, predstavuje zákonom predpísanú náležitosť odôvodnenia rozsudku. Z predchádzajúcich záverov vyplýva, že v odsudzujúcom rozsudku Špecializovaného trestného súdu dotknutá úvaha absentovala a napriek odvolacím námietkam sťažovateľa najvyšší súd v odvolacom konaní túto neprípustnú situáciu aproboval. Uvedené zistenie tak vedie ústavný súd k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a v dôsledku uvedeného aj k záveru o sekundárnom porušení základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku tohto nálezu).“

Po doručení nálezu ústavného súdu najvyšší súd ako súd odvolací v súlade s § 362b ods. 1 Trestného poriadku pokračoval v konaní o odvolaní obžalovaného Ing. F. G. a súc viazaný ústavným súdom vysloveným právnym názorom vec opätovne posúdil, v rozsahu vymedzenom dôvodmi, ktoré viedli k zrušeniu jeho predchádzajúceho rozhodnutia (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 5. apríla 2017, sp. zn. 2 Tdo V 7/2016, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 45, roč. 2017).

Pri viazanosti právnymi závermi nálezu ústavného súdu najvyššiemu súdu pri opätovnom prerokovaní veci neostávalo iné, než napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť Špecializovanému trestnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie z dôvodu, že tento sa dôsledne neriadil záväzným pokynom najvyššieho súdu uvedeným v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení a v napadnutom rozsudku sa dostatočným spôsobom nevysporiadal s otázkou dôveryhodností proti sebe stojacich výpovedí obžalovaného a svedkov, ale iba konštatoval, že ako pravdivú verziu prijal verziu prezentovanú výpoveďami svedkov Y., P. a S. o poskytnutom úplatku, s citáciou podstatnej časti predchádzajúceho oslobodzujúceho rozsudku, avšak bez vysporiadania sa s okolnosťami významnými pre rozhodnutie. V napadnutom rozsudku Špecializovaného trestného súdu teda absentovala úvaha, ktorou sa

Špecializovaný trestný súd spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, pričom túto, podľa vyššie citovaných častí nálezů ústavného súdu, odvolací súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia nemôže nahradiť.

Z tohto dôvodu bude úlohou Špecializovaného trestného súdu po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie v zmysle záväzného právneho názoru uvedeného v uznesení najvyššieho súdu z 25. augusta 2020, sp. zn. 2 To 12/2019, ako aj vyššie citovaného nálezů ústavného súdu, náležitým spôsobom sa vysporiadať so všetkými skutočnosťami významnými pre rozhodnutie a svoju úvahu týkajúcu sa hodnotenia skutkového stavu veci náležitým spôsobom v rozhodnutí odôvodniť tak, aby rozhodnutie zodpovedalo kritériám uvedeným v § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia. Rozhodoval pritom podľa § 326 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku na verejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že vyššie uvedené chyby nebolo možné odstrániť na verejnom zasadnutí.

Podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.